

Nr 64

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om utjämningskatt å vissa varor, m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 22 april 1960 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 154, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

- 1) förordning om utjämningskatt å vissa varor;
- 2) förordning om upphävande i viss del av den vid förordningen den 25 maj 1941 (nr 251) om varuskatt fogade varuförteckningen; samt
- 3) förordning om ändring i tulltaxan den 12 september 1958 (nr 475).

Beträffande *propositionens huvudsakliga innehåll* må här återges följande.

I förevarande proposition föreslås — i anslutning till propositionen nr 153 angående vissa åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område, m. m. — att en särskild utjämningskatt införes på vissa choklad- och konfektyrvaror samt på wafers och biscuits.

Utjämningskatten avses utgå med 50 öre för kilogram av nämnda varor. Samtidigt skall enligt förslag i propositionen nr 153 särskilda bidrag lämnas, så att tillverkarna kan erhålla flertalet jordbruksråvaror till världsmarknadspris. Det föreslås vidare, att tullen på färdigvarorna sänkes till 10 procent, vilken nivå beräknas motsvara det genomsnittliga manufaktureringsskyddet. Den nya tullen är avsedd att utgöra bastull gentemot EFTA-länderna.

I propositionen förordas ytterligare att tullfrihet införes för vissa vegetabiliskt förgarvade hudar och skinn.

De föreslagna bestämmelserna är avsedda att träda i kraft den 1 juli 1960.

De ovannämnda *författningsförslagen* är av följande lydelse.

Förslag
till
förordning om utjämningskatt å vissa varor

Häri genom förordnas som följer.

1 §.

Till staten skall enligt bestämmelserna i denna förordning erläggas särskild skatt (*utjämningskatt*) för sådana i 2 § angivna varor, som inom riket yrkesmässigt tillverkas för försäljning eller till riket införas.

2 §.

Utjämningskatt skall utgå för

a) choklad- och konfektyrvaror, som äro skattepliktiga enligt förordningen den 25 maj 1941 om varuskatt, med undantag för glass samt för pulver och tabletter, som försatts med socker eller sötningsmedel och äro avsedda för framställning av läskedrycker;

b) wafers och biscuits, i tulltaxan hänförliga till tulltaxenummer 19.08.

3 §.

I fråga om skattskyldighet samt den tidpunkt då sådan skyldighet inträder skola bestämmelserna i förordningen den 25 maj 1941 om varuskatt äga motsvarande tillämpning. Skattskyldighet skall dock ej föreligga vid tillverkning av wafers och biscuits i allenast ringa omfattning.

4 §.

Skatten utgår med 50 öre för kilogram. I varans vikt inräknas sådant förefintligt emballage med vilket varor av ifrågavarande slag försäljas i detaljhandeln.

5 §.

I fråga om utjämningskatt som utgår annorledes än vid införsel är kontrollstyrelsen beskattningsmyndighet. Därvid skall vad i förordningen om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning är stadgat äga tillämpning, dock att kontrollstyrelsen må bevilja anstånd med skattens erläggande jämväl i andra fall än som angivas i nämnda förordning.

Vid införsel är generaltullstyrelsen beskattningsmyndighet. Bestämmelserna i 46 § nyssnämnda förordning skola gälla jämväl beträffande införsel.

6 §.

Beträffande den som skall erlägga utjämningskatt till kontrollstyrelsen äger styrelsen utfärda för skattekontrollen erforderliga föreskrifter om bokföring och redovisning rörande försäljning av enligt denna förordning skattepliktiga varor samt rörande inköp och användning av råvaror till sådana varor.

7 §.

Bestämmelserna i 5 § förordningen den 25 maj 1941 om varuskatt skola äga motsvarande tillämpning i fråga om utjämningskatt. Anmälningskyldighet som där sägs skall dock endast föreligga för den som är skattskyldig till utjämningskatt för tillverkning av i 2 § avsedda wafers och biscuits.

8 §.

Deklaration till kontrollstyrelsen skall avlämnas för varje kalendermånad eller, där styrelsen så medger, för varje kalenderkvartal, varunder skattskyldighet uppkommit.

Deklaration skall insändas inom en månad efter varje beskattningsperiods utgång. Kontrollstyrelsen må, om särskilda skäl därtill äro, medgiva, att deklARATION må insändas senare än nu sagts, dock inom två månader efter utgången av den beskattningsperiod deklARATIONEN avser.

I deklARATIONEN skall lämnas uppgift om den myckenhet skattepliktiga varor, som under beskattningsperioden levererats till köpare. Från denna myckenhet må avdrag göras för varor som återtagits ävensom för varor som enligt bevis av tullmyndighet utförts ur riket eller till svensk frihamn.

9 §.

Utjämningskatt, som skall utgå vid införsel till riket, uppbäres i den ordning som är föreskriven beträffande tull. Även i övrigt skall vad i gällande författningar stadgas i fråga om tull i tillämpliga delar lända till efter rättelse beträffande sådan utjämningskatt.

10 §.

Vid bestämmande av beskattningsvärde enligt förordningen den 25 maj 1941 om varuskatt skall icke inräknas beloppet av utjämningskatten.

11 §.

Om ansvar i vissa fall för den, som i deklARATION lämnat oriktig uppgift, stadgas i skattestrafflagen.

12 §.

Kungl. Maj:t äger utfärda för tillämpning av denna förordning erforderliga föreskrifter.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1960. Förordningens bestämmelser skola äga giltighet redan före ikraftträdandet med avseende på åtgärder, som erfordras för tillämpningen därefter. Vidare skall iakttagas, att anmälningskyldighet som i 7 § sägs skall, om där avsedd tillverkning påbörjats före förordningens ikraftträdande, fullgöras senast den 14 juli 1960.

Förslag

till

förordning om upphävande i viss del av den vid förordningen den 25 maj 1941 (nr 251) om varuskatt fogade varuförteckningen

Härigenom förordnas, att ur den vid förordningen den 25 maj 1941 om varuskatt fogade förteckningen över varor, för vilka varuskatt skall erläggas¹, skola utgå rån eller s. k. wafers med överdrag eller mellanlägg av choklad, socker, fruktgelé eller dylikt.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1960 men skall icke äga tillämpning i fråga om förhållanden som hänföra sig till tiden före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse av förteckningen se 1958:31 (förteckningen omtryckt 1953:247).

Förslag

till

förordning om ändring i tulltaxan den 12 september 1958 (nr 475)

Härigenom förordnas, att tulltaxan den 12 september 1958 skall i angivna delar erhålla ändrad lydelse på sätt framgår av härvid fogad bilaga.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1960. I fråga om tulltaxen 17.04 B 1, 18.06 B 1, 19.08 A, 21.03 B, 21.04 B och 21.05 B skall, vid tillämpningen av förordningen angående rätt för Konungen att i vissa fall förordna om avvikelse från tulltaxan m. m., avvikelse som där sägs ske med utgångspunkt från tullsatsen enligt den nu utfärdade förordningen.

*Bilaga***Kap. 17. Socker och sockerkonfektyrer**

17.04	sockerkonfektyrer, icke innehållande kakao:	
	A. fondantmassor, pastor och andra liknande halvfabrikat, innehållande minst 80 % socker eller sirap, i bulk	fri
	B. andra slag:	
	1. varor belagda med utjämningskatt	10 %
	2. andra slag	20 %

Kap. 18. Kakao och varor därav

18.06	Choklad och chokladvaror samt andra födoämnen, innehållande kakao:	
	A. glass, glasspulver och puddingpulver	fri
	B. andra slag:	
	1. varor belagda med utjämningskatt	10 %
	2. andra	20 %

Kap. 19. Varor av spannmål, mjöl eller stärkelse; bakverk

19.08	Bakverk, ej hänförliga till nr 19.07, även innehållande kakao (oavsett mängden):	
	A. varor belagda med utjämningskatt	10 %
	B. andra slag	20 %

Kap. 21. Diverse näringsmedel

21.03	Senapspulver och beredd senap:	
	A. senapspulver	15 %
	B. beredd senap	10 %
21.04	Såser och andra för smaksättning avsedda preparat:	
	A. innehållande mer än 20 % fett	fri
	B. andra slag	10 %
21.05	Sopp- och buljongpreparat samt färdiga soppor och buljonger:	
	A. innehållande mer än 20 % fett	fri
	B. andra slag	10 %

Kap. 41. Hudar, skinn och läder

41.02	Läder av nötkreatur, buffel och hästdjur, ej hänförligt till nr 41.06—41.08:	
	A. vegetabiliskt förgarvade hudar och skinn, avsedda att användas uteslutande för vidare garvning	fri
	B. andra slag	7 %
41.03	Läder av får, ej hänförligt till nr 41.06—41.08:	
	A. vegetabiliskt förgarvade hudar och skinn, avsedda att användas uteslutande för vidare garvning	fri
	B. andra slag	7 %
41.04	Läder av get, ej hänförligt till nr 41.06—41.08:	
	A. vegetabiliskt förgarvade hudar och skinn, avsedda att användas uteslutande för vidare garvning	fri
	B. andra slag	7 %
41.05	Läder av andra djur, ej hänförligt till nr 41.06—41.08:	
	A. vegetabiliskt förgarvade hudar och skinn, avsedda att användas uteslutande för vidare garvning	fri
	B. andra slag	7 %

Till utskottet har hänvisats följande i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 675 av herrar *Hagberg* och *Hedblom* samt II: 837 av herr *Rydén m. fl.*, vari hemställts, »att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 154 med förslag till utjämningskatt å vissa varor måtte besluta, att den föreslagna förordningen kompletteras med övergångsbestämmelser av innehåll att de skattskyldiga industriföretagen skall efter lagerdeklaration erhålla befrielse från erläggande av utjämningskatt på det den 30 juni 1960 kl. 24 ineliggande varulagret»;

2) de likalydande motionerna I: 676 av herrar *Hagberg* och *Hedblom* samt II: 838 av herr *Rgdén m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte vid behandlingen av propositionen nr 154 beakta vad i motionerna anförts samt vidtaga härför erforderlig författningsändring;

3) de likalydande motionerna I: 677 av herr *Axel Svensson* och fru *Carlqvist* samt II: 836 av herrar *Adamsson* och *Johansson* i Norrköping, vari

hemställts, »att riksdagen måtte besluta om sådant tillägg till den föreslagna förordningen om utjämningskatt å vissa varor, att i samband med förordningens ikraftträdande den 1 juli 1960 en inventering anbefalls av då hos fabrikanterna inneliggande lager av rå- och färdigvaror och att prisutjämningsförfarandet för dessa varor tillämpas i samma utsträckning som avses efter förordningens ikraftträdande»; samt

4) motionen II: 835 av herr *Bengtsson* i Göteborg, vari hemställts, att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 154 angående förslag till utjämningskatt å vissa varor måtte besluta, att den däri föreslagna skatten av 50 öre per kilo måtte ersättas med en på varans värde utgående procentuell skatt i fråga om choklad- och konfektyrvaror, som är skattepliktiga enligt förordningen den 25 maj 1941, samt att vederbörande utskott måtte utarbeta härför erforderliga författningsändringar.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framställda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I: 677, II: 835, II: 837 samt II: 838.

Rörande motiveringen för de i propositionen framlagda förslagen hänvisar utskottet till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinnes å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

I. Fråga om utjämningskatt på vissa livsmedelsprodukter, s. 7—13.

II. Fråga om tullfrihet för vissa hudar och skinn, s. 13—15.

III. Departementschefens hemställan, s. 15.

Av innehållet i *de förevarande motionerna* må här återges följande.

I de likalydande motionerna I: 675 och II: 837 anføres i huvudsak. Lagren av färdigvaror hos såväl choklad- och konfektyrindustrien som hos kex- och wafersindustrien är den 1 juli med hänsyn till förestående semestrar m. m. väsentligt större än normalt. På grund härav blir läget för dessa industrier då utjämningskatten införes synnerligen allvarligt. Industrierna har för de råvaror, som ingår i färdigvarulagret den 1 juli 1960, betalat de höga svenska jordbrukspriserna. Att förutom dessa höga priser dessutom belasta industrierna med en utjämningskatt avsedd att kompensera en restitution, som i detta fall icke erhålles, måste uppenbarligen vara orimligt. Sedan en lång följd av år har choklad- och konfektyrindustrien haft att kämpa med stora svårigheter. Genom den mycket höga varuskatten har konsumtionen per capita av choklad och konfektyrer i Sverige sjunkit med 20 % sedan tiden före kriget. Den höga varuskatten har drivit upp industriens kostnader så att dess konkurrenskraft starkt försämrats gentemot utlandet. Detta har haft till följd att importen stigit mycket kraftigt. Redan mot bakgrunden av dessa förhållanden är det omöjligt för denna industri att genom prishöjningar kompensera sig för den extra pålaga på cirka 3 milj. kronor, som utjämningskatten på lagren den 1 juli skulle innebära. De synpunkter som ovan anförts beträffande chok-

lad- och konfektyrindustrien gäller i minst lika hög grad för kex- och wafersindustrien. Mot bakgrund av vad som ovan anförts måste det anses vara fullt motiverat att de föreslagna bestämmelserna rörande utjämningskattens uttagande förses med en övergångsbestämmelse, som medger industrierna att efter lagerdeklaration erhålla befrielse från erläggande av utjämningskatt på det den 30 juni 1960 kl. 24 ineliggande lagret. Några kontrolltekniska och administrativa svårigheter att infoga en sådan övergångsbestämmelse i det föreslagna utjämningsystemet kan icke föreligga.

Motionärerna i de likalydande motionerna I: 676 och II: 838 framhåller att emballaget på choklad- och kexvaror har en vikt som motsvarar 9—10 % av varans nettovikt. Den föreslagna skatten skulle således komma att utgå icke med 50 öre per kg utan med ca 55 öre per kg. Detta gäller som ett genomsnitt för industrien. En vara som förpackas i mera skyddande förpackning av t. ex. folie, kartong eller burk blir således extra hårt beskattad. Markant blir det oriktiga i detta sätt att beräkna utjämningskatten om man jämför helt oförpackade varor med förpackade varor. Då utvecklingen i anslutning till den vidgade förekomsten av självbetjäningsbutiker generellt går mot ökad förpackningsgrad, synes det därför ur alla synpunkter orimligt att belägga emballage med ännu en skatt. Redan nu är emballaget hårt beskattat genom den nu förekommande värdemässiga varuskatten. Helt ologisk blir denna beskattning även av emballaget, som för övrigt skulle tillföra statsverket ca 2—3 milj. kronor mot bakgrunden av syftet med den nu aktuella utjämningskatten. Syftet är ju att bereda statsverket kompensation dels för utjämningskostnaderna av berörda industriers kostnader för svenska jordbruksråvaror till s. k. världsmarknadspris, dels ock för det inkomstbortfall som uppstår för statsverket genom att den särskilda varuskatten på grund av prisutjämnningen på jordbruksråvarorna kommer att räknas på ett lägre beskattningsvärde än nu. Samtliga de beräkningar, som ligger till grund för prisutjämningsförfarandet och därmed även för utjämningskatten, har också i enlighet härmed uppgjorts på basis av varornas nettovikt. Om utjämningskatten skulle fastställas att utgå på varornas vikt inklusive konsumentemballage, innebär detta följaktligen att den nyinförda skatten klart går längre och drabbar industrien hårdare än vad som kan motiveras med dess verkliga syfte.

Mot bakgrunden härav bör antingen 4 § i den föreslagna förordningen ändras så att utjämningskatt beräknas på varans nettovikt eller skattesatsen ändras från 50 öre per kg till 45 öre per kg räknat på varans vikt inkl. konsumentemballage, varigenom det totala skattebelopp som inflyter motsvarar det uttalade syftet.

Till stöd för yrkandet i de likalydande motionerna I: 677 och II: 836 anföres bl. a. Då utjämningskatten enligt förslaget skall utgå på alla i sammanhanget ifrågakommande varor som tillverkaren säljer fr. o. m. den 1 juli, måste detta komma att innebära att denna skatt tillämpas även för den del av fabrikanternas ineliggande varor som tillverkats före den

1 juli och för vilkas råvaror således inte världsmarknadspris tillämpats. Följden måste bli att fabrikanterna, för att undvika utjämningskatt på varor tillverkade före den 1 juli, bringar ner sina varulager till det minsta möjliga fram till detta datum, vilket i sin tur kan medföra rubbningar i produktionen, exempelvis genom tillverkningsstopp under juni månad. Sådana icke önskvärda följder av utjämningskattens tillkomst kan elimineras genom en föreskrift om en inventering per den 30 juni av de hos fabrikanterna ineliggande rå- och färdigvarorna och ett därpå baserat utjämningsförfarande på råvarupriserna även för dessa. Några större organisatoriska eller andra praktiska problem i samband med en sådan inventering torde inte föreligga, enär kontrollen härvidlag torde kunna handhas av redan existerande kontrollorgan.

I motionen II: 835 anföres i huvudsak följande. En skatt baserad på vikt drabbar produkter i olika prislägen olika, räknat i procent på deras värde. Sålunda medför 65 % varuskatt plus 50 öre per kilo å nettovikten, att varor som kostar 10 kronor per kilo totalt belastas med 70 % skatt, medan varor till 1: 50 kronor per kilo belastas med 99 % skatt. Vidare framhålles, att jordbruksnämnden har gjort sina beräkningar och föreslagit en utjämningskatt baserad på respektive varors nettovikt, varemot i propositionen nr 154 föreslås, att utjämningskatten skall uttas på varans vikt inklusive visst emballage. Med hänsyn till att emballaget för många varuslag utgör en väsentlig del av varans totalvikt till konsument, måste det anses obilligt att utjämningskatt skall beräknas på varans vikt inkl. emballage.

Jordbruksnämnden och kontrollstyrelsen har ansett sig böra förorda en viktsskatt i stället för en höjning av nu utgående skatt av det skälet, att därigenom skulle uppnås ett rättvisare förhållande mellan skattehöjning och utjämningsbelopp för de olika produkter, varom här är fråga. Enligt motionärernas mening vore det dock mera rättvist att varje produkt efter erhållen råvarukompensation belastas med samma procentuella utjämningskatt. En utjämningskatt på exempelvis 10 %, alltså en höjning av varuskatten från 65 % till 75 %, betyder, att dyrare produkter i stort sett erhåller samma nettoskattebelastning i öre per kilo som jordbruksnämnden kalkylerat med, medan billigare produkter erhåller något minskad nettoskattebelastning. Därutöver framhålles, att man med en utjämningskatt baserad på värdet i stället för på vikt uppnår, att eventuellt framtida ändringar i skattesatsen, uppåt eller nedåt, också drabbar alla varor procentuellt lika. Man undviker därigenom strukturförändringar inom branschen.

Åtskilliga konfektyrvaror säljes icke efter vikt utan per styck. Vikten på dessa typer av varor kan ofta produktionstekniskt icke göras konstanta, så att vikten på varan växlar från leverans till leverans. Med en utjämningskatt baserad på vikt uppstår då stora svårigheter för både tillverkaren och den kontrollerande myndigheten att fastställa utjämningskatten per tillverkningsenhet. Vid en utjämningskatt baserad på värdet bortfaller dessa svårigheter.

Jordbruksnämnden nämner, att konsekvenserna av en viktskatt skulle bli »att de billigare produkterna finge ett i förhållande till de dyrare produkterna mera rättvist avvägt importskydd än vad nu är förhållandet». Att utforma en skatt så, att en viss grupp varor — vare sig det gäller dyra varor eller billigare varor — erhåller ett bättre importskydd torde utan tvivel vara oförenligt med EFTA-konventionens principer. Utformas emellertid utjämningskatten i procent på respektive varors värde åstadkommes intet protektionistiskt element i avgiften. Med tanke på hela förslaget provisoriska karaktär torde det vara oklokt att vidtaga åtgärder, som kan väcka opposition hos andra intresserade EFTA-länder, när sådan opposition går att undvika.

En utjämningskatt på 10 % å 11 % på värdet i stället för 50 öre per kilo ger i stort sett samma skatteintäkt. Redovisning av en skatt baserad på vikt ger kontrollstyrelsen extra arbete vad gäller svensktillverkade varor. En viss personalförstärkning hos kontrollstyrelsen förutses. Också tullverket ges extra arbete vad gäller importvarorna. Det största merarbetet får emellertid de berörda industrierna.

Utskottet

Det föreliggande förslaget om införande av en särskild utjämningskatt är föranlett av att enligt konventionen angående upprättande av Europeiska frihandelssammanslutningen (EFTA) vissa av jordbruksregleringen berörda produkter skall behandlas som industrivaror. För dessa varor utgående tullar — varav en betydande del motsvarar avgifter, som uttages inom jordbruksregleringen — avses liksom tullarna på övriga industrivaror komma att avvecklas i enlighet med konventionens bestämmelser. De svenska livsmedelsindustrier, som tillverkar ifrågavarande produkter, får emellertid för sina råvaror erlagga ett med jordbruksavgifterna förhöjt pris. De skulle därför — om icke särskilda åtgärder vidtoges — genom avvecklingen av berörda tullar komma att bli missgynnade i förhållande till företag inom EFTA-länderna som exporterar till Sverige. Dessa svårigheter avses nu bli eliminerade genom ett särskilt utjämningsförfarande varigenom de berörda livsmedelsindustrierna får tillgång till råvarorna till världsmarknadspris samtidigt som den del av tullen på färdigvarorna, som motsvarar den hittillsvarande råvarufördyringen, slopas. Dessa åtgärder förutsätter beträffande vissa varor införandet av en särskild utjämningskatt såväl i samband med tillverkning inom riket som vid införsel. I förevarande proposition föreslås nu att utjämningskatt från och med den 1 juli 1960 införes beträffande wafers och biscuits samt sådana choklad- och konfektyrvaror, som är belagda med särskild varuskatt enligt 1941 års förordning med undantag för glass m. m. I övrigt utgår förslaget från att den del av de ifrågavarande tullarna, som återstår efter nyssnämnda nedskrivning och motsvarar manufaktureringsskyddet, skall gälla som bastull gentemot EFTA-länderna.

Genomförandet av ett utjämningsförfarande på området erbjuder uppenbarligen åtskilliga problem. Såvitt avser bageriprodukter — varav biscuits omfattas av förslaget — tillkommer speciella administrativa och kontrolltekniska svårigheter, vilka på sätt i propositionen förordats nödvändiggör en begränsning såväl av det skattepliktiga området som av antalet skattskyldiga. Då emellertid en utjämning via beskattning — såsom departementschefen framhållit — i nuvarande läge synes erbjuda den tills vidare lämpligaste lösningen, finner utskottet sig böra tillstyrka införandet av en särskild utjämningskatt på de berörda varorna. I likhet med departementschefen förutsätter utskottet, att utformningen av åtgärderna upptages till förnyad prövning, då tillräckligt material för en mer ingående bedömning föreligger.

Utjämningskatten föreslås i propositionen skola för samtliga berörda varor utgå med 50 öre för kilogram, varvid i varans vikt inräknas också emballage. Förslaget innebär vidare att skatten uttages av kontrollstyrelsen i anslutning till uppbörden av den särskilda varuskatten.

Mot skattens utformning har i motioner framförts erinringar i ett par hänseenden. I motionen II: 835 hemställes att den föreslagna viktskatten såvitt avser choklad- och konfektyrvaror ersättes med en på varans värde utgående procentuell skatt. I de likalydande motionerna I: 676 och II: 838 hemställes om sådan ändring av bestämmelserna att antingen utjämningskatten beräknas på varans nettovikt (exklusive emballage) eller skattesatsen sänkes från 50 öre till 45 öre för kilogram, beräknat efter varans bruttovikt (inklusive emballage).

Vad angår frågan om utjämningskattens utformning såsom vikt- eller värdeskatt finner utskottet i likhet med departementschefen att man genom att välja en viktskatt uppnår ett rättvisare förhållande mellan skatten och den efter vikten beräknade ersättningen för råvarukostnaderna för de berörda produkterna. Även med hänsyn till utjämningsförfarandets utformning i övrigt synes en viktskatt vara ändamålsenligast. Utskottet får därför avstyrka de framlagda motionsförslagen om viktskattens ersättande med en värdeskatt. Beträffande frågan om medräknande av emballaget vid skattens fastställande vill utskottet erinra om att de föreslagna bestämmelserna utformats i anslutning till vad som redan gäller i fråga om den särskilda varuskatten. Utskottet vill också understryka att det på choklad- och konfektyrvaror uttagna skattebeloppet — inbegripet vad som motsvarar emballaget — icke överstiger de för dessa varor uppkommande utjämningskostnaderna. Med hänsyn härtill avstyrker utskottet också de nu berörda motionsförslagen. Icke heller i övrigt finner utskottet anledning till erinran mot utformningen av den föreslagna beskattningen.

I de inbördes likalydande motionerna I: 675 och II: 837 samt I: 677 och II: 836 har — med olika utformning — framställts yrkanden om att de av utjämningskatten berörda företagens lager vid tidpunkten för förordningens ikraftträdande undantages från beskattningen. Även enligt utskottets mening bör åtgärder i sådant syfte vidtagas. Utskottet förordar därför att

från deklarerad skattepliktig tillverkning avdrag må göras för den 30 juni 1960 ineliggande lager av skattepliktiga varor, dock endast i den mån lagret överstiger 200 kilogram. Detta innebär att skattskyldighet i praktiken inträder först sedan tillverkaren till sina köpare levererat det lager som föreligger vid tidpunkten för de nya bestämmelsernas ikraftträdande. Det kan måhända förtjäna påpekas, att den här förordade regeln icke kommer att föranleda tillämpning av 29 § andra stycket i 1959 års förordning rörande förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning.

I anslutning till vad nu anförts tillstyrker utskottet att utjämningskatt från och med den 1 juli 1960 införes på vissa choklad- och konfektyrvaror samt wafers och biscuits i enlighet med de i propositionen föreslagna bestämmelserna med den ändringen att skatt på sätt nyss förordats icke skall utgå för den 30 juni 1960 ineliggande lager.

Mot de i propositionen framlagda förslagen om ändring i tulltaxan med avseende på utjämningsbeskattade varor föreligger från utskottets sida ingen erinran liksom inte heller mot övriga förslag sammanhängande med utjämningskattens införande.

Utskottet tillstyrker det i propositionen ävenledes framlagda förslaget om tullfrihet för vegetabiliskt förgarvade hudar och skinn, som införes till landet av garverier för vidare beredning.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen — med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition, nr 154, icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas samt i anledning av de likalydande motionerna I: 675 av herrar Hagberg och Hedblom samt II: 837 av herr Rydén m. fl. ävensom de likalydande motionerna I: 677 av herr Axel Svensson och fru Carlqvist samt II: 836 av herrar Adamsson och Johansson i Norrköping — måtte antaga

1) det vid propositionen fogade förslaget till förordning om utjämningskatt å vissa varor med den ändringen att ikraftträdandebestämmelserna erhåller följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1960. Förordningens bestämmelser skola äga giltighet redan före ikraftträdandet med avseende på åtgärder, som erfordras för tillämpningen därefter. *Vidare skall iakttagas, att anmälningskyldighet som i 7 § sägs skall, om där avsedd till-*

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1960. Förordningens bestämmelser skola äga giltighet redan före ikraftträdandet med avseende på åtgärder, som erfordras för tillämpningen därefter. *I samband med ikraftträdandet skall följande iakttagas.*

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

verkning påbörjats före förordningens ikraftträdande, fullgöras senast den 14 juli 1960.

1. Den som har att erlagga skatt till kontrollstyrelsen må från skattepliktig tillverkning som av honom deklarerats göra avdrag för sitt lager av skattepliktiga varor den 30 juni 1960 klockan 24, dock endast i den mån lagret överstiger 200 kilogram. Avdrag som nu sagts må dock åtnjutas, endast om den skattskyldige före utgången av augusti 1960 till kontrollstyrelsen avlämnat särskild deklARATION angående nämnda lager.

2. Anmälningsskyldighet som i 7 § förordningen sägs skall, om där avsedd tillverkning påbörjats före förordningens ikraftträdande, fullgöras senast den 14 juli 1960.

2) det vid propositionen fogade förslaget till förordning om upphävande i viss del av den vid förordningen den 25 maj 1941 (nr 251) om varuskatt fogade varuförteckningen; samt

3) det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i tulltaxan den 12 september 1958 (nr 475);

B) att följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 675 av herrar Hagberg och Hedblom samt II: 837 av herr Rydén m. fl.,

2) de likalydande motionerna I: 676 av herrar Hagberg och Hedblom samt II: 838 av herr Rydén m. fl.,

3) de likalydande motionerna I: 677 av herr Axel Svensson och fru Carlqvist samt II: 836 av herrar Adamsson och Johansson i Norrköping, ävensom

4) motionen II: 835 av herr Bengtsson i Göteborg, måtte, i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 19 maj 1960

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Hagberg, Einar Eriksson*, Snygg, Spetz, fröken Ranmark, herrar Söderquist, Bengtson, Siegbahn och Sundin*; samt

från andra kammaren: herrar Sundström*, Nilsson i Svalöv, Kollberg*, Allard*, Kärrlander, Magnusson i Borås*, Wiklund, Larsson i Luttra, Stenberg och Carlsson i Västerås*.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservation

av herrar Hagberg, Söderquist, Nilsson i Svalöv, Kollberg, Magnusson i Borås och Stenberg, vilka anfört följande:

I § 4 av det vid propositionen fogade författningsförslaget utsäges att utjämningskatt skall utgå med 50 öre per kg och beräknas på varans vikt *inklusive* »sådant förefintligt emballage med vilket varor av ifrågavarande slag försäljas i detaljhandeln.»

Inom ifrågavarande industrier har dylikt emballage en vikt som motsvarar 9—10 % av varans nettovikt. Den föreslagna skatten skulle således komma att utgå icke med 50 öre per kg nettovikt utan med ca 55 öre. Detta gäller som ett genomsnitt för industrien. Självfallet varierar emballagets vikt från varugrupp till varugrupp. Helt ologisk blir denna extra beskattning av emballaget — vilken för övrigt skulle tillföra statsverket ca 2 å 3 milj. kronor — om man ser den mot bakgrunden av syftet med den nu aktuella utjämningskatten. Huvudsyftet är ju att bereda statsverket kompensation för utjämningen av berörda industriers kostnader för svenska jordbruksråvaror till s. k. världsmarknadspris samt även för det inkomstbortfall som uppstår för statsverket genom att den särskilda varuskatten på grund av prisutjämningen på jordbruksråvarorna kommer att räknas på ett lägre beskattningsvärde än nu.

Samtliga de beräkningar, som ligger till grund för prisutjämningsförordandet och därmed även för utjämningskatten, har i enlighet härmed uppgjorts på basis av 50 öre på varornas nettovikt. Om utjämningskatten skulle fastställas att utgå på varornas vikt *inklusive* konsumentemballage, innebär detta följaktligen att den nyinförda skatten klart går längre och drabbar industrien hårdare än vad som kan motiveras med dess verkliga syfte.

Mot bakgrunden av vad som ovan sagts bör skattesatsen ändras från 50 öre per kg till 45 öre per kg räknat på varans vikt inklusive konsumentemballage, varigenom det totala skattebelopp som inflyter motsvarar det uttalade syftet.

Med hänsyn till vad här anförts anser vi, att utskottet bort hemställa, att riksdagen i anledning av de likalydande motionerna I: 676 av herrar Hagberg och Hedblom och II: 838 av herr Rydén m. fl. måtte besluta att 4 § i förordningen om utjämningskatt å vissa varor erhåller följande lydelse:

»Skatten utgår med 45 öre för kilogram. I varans vikt inräknas sådant förefintligt emballage med vilket varor av ifrågakvarande slag försäljas i detaljhandeln.»